Beantwoording vragen Energiearmoede

Versie 8 november 2022 (rectificatie i.v.m. aangepaste datum technische sessie)

Energiearmoede

De energierekening wordt hoger en hoger. Soms met wel honderden euro's per maand. Veel huishoudens dreigt dit jaar nog in financiële nood te komen. Zelfs met een fulltime baan is de energierekening niet meer te betalen. Nu al moeten mensen kiezen tussen douchen of koken.

Op 21 september hebben we deze vragen gesteld aan het db. Wij vragen aan de ph of deze vragen schriftelijk beantwoord kunnen worden zodat deze beantwoording als startschot kan dienen zodat we met de gehele commissie hierover in gesprek kunnen gaan:

1. Hoe kan het stadsdeel Noordelingen die in de problemen komen - doordat de hoge energierekening hun bestaanszekerheid aantast - helpen?
2. Is er zicht op hoeveel huishoudens in Noord in de problemen komen? Zijn er meldpunten? Hebben er al huishoudens aan de bel getrokken bij het stadsdeel?
3. Kan het DB garanderen dat er geen gezinnen afgesloten worden van gas/elektriciteit omdat ze straks hun energierekening niet kunnen betalen?
4. Worden er 'vroeg erop af' afspraken met energieleveranciers gemaakt, mochten bewoners betalingsachterstanden hebben?
5. Ziet de ph ook de noodzaak om als stadsdeel snel actief en helder de inwoners te informeren over alle huidige financiele tegemoetkomingen naar aanleidingen van de stijgende energiekosten? Zo ja, hoe wil de ph dit vormgeven?
6. Heeft de portefeuillehouder zicht op werkzaamheden van de Fixbrigade? Duizenden woningen in Noord moeten onder handen genomen worden wat betreft isolatie. Hoeveel medewerkers van de Fixbrigade zijn werkzaam in Noord? Wat is de tijdsplanning van de Fixbrigade? Hoeveel woningen kunnen geholpen worden voor de winter 2022 zijn intrede doet? Wat gaat er gebeuren met de rest?
7. Is het stadsdeel naast de Fixbrigade met andere bestaande organisaties en/of stichtingen in gesprek die Noorderlingen kunnen helpen bij het isoleren van hun woning?
8. Kan de ph aangeven of Aanpak Noord al op korte termijn een verlichtende rol kan spelen met betrekking tot energiearmoede? En kan de ph de stadsdeelcommissie al meenemen of – en wat - Aanpak Noord in de toekomst voor rol kan spelen?

Hartelijke groet,
Canan Uyar en Lodewijk Bleijerveld
PvdA Amsterdam Noord

<u>Antwoorden</u>

Vooraf:
De aanpak van energiearmoede is in eerste plaats een landelijke aanpak. Zo heeft het kabinet met Prinsjesdag een pakket aan koopkrachtreparatie per 2023 aangekondigd[1] (o.a. het verhogen van het minimumloon en minimumuitkeringen, verlaging van energiebelasting voor alle Nederlanders van 21% naar 9% en verlaging van de brandstofaccijnzen, verhoging van zorgtoeslag en kindgebonden budget en de voortzetting van de energietoeslag). Daarnaast geldt vanaf 1 januari

[1] Prinsjesdag 2022: € 17 miljard voor koopkrachtreparatie | Nieuwsbericht | Rijksoverheid.nl

2023 een prijsplafond op energie en ontvangen in november en december huishoudens een vaste korting op de energierekening van €190,- per maand.
Gezien de urgentie en ernst van de problematiek van financiële bestaanszekerheid van Amsterdammers heeft het college besloten bovenop de landelijk aanpak nog een aantal maatregelen te nemen. Stedelijk is er een brede aanpak tegen energiearmoede.

Kort gezegd bestaat de Amsterdamse aanpak energiearmoede op dit moment uit 3 onderdelen:

1. **Uitbetaling energietoeslag aan minimahuishoudens**[2] door WPI (Armoedebestrijding, Team Voorzieningen). De toeslag wordt in verschillende tranches uitbetaald, in totaal gaat het om €1300,- voor 2022 en voor 2022 en €800,- voor 2023 (N.B. de eerste €500,- van 2023 zal in Amsterdam al in november worden uitgekeerd).
2. **Het financiële vangnet bij sterk stijgende energiekosten**[3]. Ondanks de energietoeslag komen veel Amsterdammers en Weespers financieel in de knel door de energiecrisis. Om deze huishoudens met problemen gericht te helpen, is maatwerk nodig. De gemeente heeft een vangnet ontwikkeld, de buurtteams (en in Weesp Versa Welzijn) voeren dit uit en geven ondersteuning aan Amsterdammers. Het vangnet bestaat uit een combinatie van coulance vanuit de schuldeisers plus een renteloze lening en bijzondere bijstand die Amsterdammers kunnen aanvragen via de buurtteams. Doel: voorkomen van (beginnende) schuldenproblematiek, contractontbindingen en afsluitingen energie als gevolg van de stijgende energiekosten.
3. **Hulp aan Amsterdammers bij energiebesparing**[4] door WPI, Wonen en Ruimte & Duurzaamheid. Amsterdammers en Weespers met weinig geld kunnen gratis hulp krijgen bij het besparen van stroom en gas. Zoals energieadvies aan huis mét een box met gratis bespaarartikelen (huis-aan-huis advies en installatie), initiatieven als de Fixbrigade die helpen bij de energiezuiniger maken van woningen en met de Stadspas met groene stip krijgen ze een korting van € 275,- op een energiezuinige wasmachine of koelkast (witgoedregeling).

De aanpak energiearmoede is de eerste stap in het **isolatieoffensief**. Met het isolatieoffensief wil het college bewoners en woningeigenaren stimuleren en begeleiden om structureel energie te besparen door verduurzaming en verbetering van woningen. De gemeente is zelf geen eigenaar van de woningen en dus kan het isolatieoffensief alleen samen met de eigenaren vorm krijgen. Met het isolatieoffensief stimuleert, ontzorgt en faciliteert het college eigenaren het proces richting verduurzaming nu te starten en ondersteunt hen in dit proces en de uitvoering ervan. Dit offensief is gelanceerd in drie stappen; ten eerste de aanpak energiearmoede, ten tweede het versnellen van het isolatietempo en tot slot het verbeteren van de kennis over de voorraad en de bewoners om gericht te investeren. Meer informatie hierover kunt u lezen in de raadsinformatiebrief 'Uitwerking isolatieoffensief' van 25 oktober jl..

Op donderdag 24 november van 19.30-21.00 uur wordt er een **technische sessie** georganiseerd voor de stadsdeelcommissies waarin u wordt geïnformeerd over de Amsterdamse aanpak energiearmoede en het isolatieoffensief.

1. ***Hoe kan het stadsdeel Noordelingen die in de problemen komen - doordat de hoge energierekening hun bestaanszekerheid aantast - helpen?***

Bij de besluitvorming over de Begroting 2023 is al een pakket maatregelen aangekondigd om inwoners en ondernemers van onze stad die het financieel moeilijk hebben te ondersteunen. Gezien de urgentie en ernst van de problematiek van financiële bestaanszekerheid van

[2] Zie ook: Amsterdam.nl/energietoeslag
[3] Zie ook: Vangnet energiearmoede - Sociaal Domein (amsterdam.nl)
[4] Zie ook: Energie besparen - Gemeente Amsterdam

Amsterdammers heeft het college in september besloten om daarnaast nog een aantal maatregelen te nemen om Amsterdammers financieel tegemoet te komen (zie raadsinformatiebrief 'Extra financiële ondersteuning voor Amsterdammers waarvan de bestaanszekerheid acuut onder druk staat' van 27 september jl.).

Het gaat hierbij in het kort over de volgende maatregelen:

- Als structurele maatregel verhoogt het college per 1 januari 2023 de inkomensgrens voor alle minimavoorzieningen van 120% naar 130% van het sociaalminimum.
- Stadspashouders krijgen incidenteel extra op het Kindtegoed. Het bedrag staat vanaf 24 november op de pas.
- Eenmalige ophoging met €100,- van de energiecomponent RTM (Regeling Tegemoetkoming Meerkosten) voor chronisch zieken en/of mensen met beperking. Dit bedrag wordt rond 24 november automatisch op de rekening gestort.
- Maatschappelijke organisaties in de stad die minima(kinderen) ondersteunen krijgen incidenteel extra subsidie;
- Tijdelijke aflosstop (pauzemogelijkheid) in de schuldsanering. In oktober, november en december 2022.
- de leeftijdsgrens van de kostendelersnorm in het laatste kwartaal van 2022 alvast verhogen naar 27 jaar vooruitlopend op de wetswijziging die 1 januari 2023 in gaat.
- Tijdelijke verhoging uitkering dak- en thuislozen.
- Tijdelijke stop op incasso's niet-fraude vorderingen voor Amsterdammers die door middel van maandelijkse inhouding op de bijstandsuitkering afbetalen op hun vordering.
- Tijdelijke compensatie reiskosten voor werknemers van Pantar.
- Tijdelijk Individuele inkomenstoeslag (IIT) verhogen

Aanvullend op de stedelijke aanpak wil het DB ook bijdragen aan de aanpak van energiearmoede. We horen vanuit gebiedsteam dat de diverse maatregelen op wijk/straat/huisniveau nog niet samen komen. Daarom zetten we in op lokale communicatie, het maken van lokale verbindingen en het stimuleren van samenwerking op dit terrein. Voorbeelden

- De Voedselinitiatiefnemers zijn verbonden aan een budgetcoach of een buurtwerker met als doel, dat er tijdens het uitdelen van voedsel vertrouwen wordt opgebouwd en een link wordt gelegd naar het buurtteam, of dat mensen geholpen worden met regelingen.
- We willen we de Fixbrigade koppelen aan lokale bewoners/maatschappelijke initiatieven.
- Daarnaast zijn er diverse initiatieven die bewoners helpen bij het vinden en aanvragen van de diverse regelingen. Zo is er in de Van de Pek Buurt een formulierencafé waarin bewoners door Academie van de Stad worden geholpen bij aanvragen van o.a. de energietoeslag (dit is een samenwerking tussen buurtteams, Ymere en Academie van de Stad).

N.B. De buurtteams vervullen een centrale rol in de aanpak van energiearmoede. Zij hebben sinds kort ook een specifiek energiespreekuur en informeren zoveel mogelijk andere professionals over de maatregelen die er zijn.

2. Is er zicht op hoeveel huishoudens in Noord in de problemen komen? Zijn er meldpunten? Hebben er al huishoudens aan de bel getrokken bij het stadsdeel?

Een prognose van O&S laat zien dat bij de tarieven van het prijsplafond (vanaf 1 januari 2023) er in Noord bij 24% van de huishoudens verwacht wordt dat er sprake is van energiearmoede (= 10 procent of meer van huishoudensinkomen betaald aan energielasten). In het voorjaar 2021 was de schatting nog dat er bij 11% van de huishoudens in Noord sprake van energiearmoede. Bij de cijfers is echter een kanttekening te plaatsen. Er is immers veel onzekerheid is over wat de impact zal zijn deze winter. Een variabel of vast contract (en wanneer een vast contract afloopt), hoe huishoudens omgaan met energie(besparing) en termijnbedragen, de tegemoetkomingen van de

overheid e.d. zijn allemaal variabelen die van invloed zijn op de mate van energiearmoede en nu (nog) niet in de cijfers zijn meegenomen.

In de bijlagen een presentatie van O&S met de kerncijfers rondom dit thema. Indien gewenst kunnen deze in een stadsdeelvergadering worden toegelicht.

Zoals aangegeven bij vraag 1 zijn vervullen de buurtteams een centrale bij de aanpak van energiearmoede en zij zijn dus ook het belangrijkste “meldpunt”. Er is geen specifiek meldpunt bij het stadsdeel. Daarnaast geven de meldingen vanuit vroegsignalering inzicht in de problematiek. Vroegsignalering probeert Amsterdammers al bij beginnende geldproblemen in beeld te krijgen. Als problemen nog klein zijn, kan een advies of een lichte interventie al voldoende zijn. In het kader van vroegsignalering ontvangt de gemeente meldingen van betalingsachterstanden van bijvoorbeeld zorgverzekeraars, energieleveranciers en woningcorporaties. Onze uitvoering van Vroegsignalering (o.a. Vroeg Eropaf door de buurtteams) ontvangen deze meldingen en doen een hulpaanbod.

3. ***Kan het DB garanderen dat er geen gezinnen afgesloten worden van gas/elektriciteit omdat ze straks hun energierekening niet kunnen betalen?***

Dit is niet de bevoegdheid van het DB. Het voorkomen van afsluiting is wel de inzet van zowel het landelijke als het stedelijke beleid. Zo heeft het kabinet aangekondigd te werken aan een tijdelijke uitbreiding van de situaties waarin energieleveranciers gedurende de komende winterperiode geen contracten mogen opzeggen, om te voorkomen dat consumenten worden afgesloten van energie. De verruiming van de bescherming voor de consument in de periode tot 1 april 2023 komt bovenop de bestaande bescherming, die al voorschrijft dat een consument nooit mag worden afgesloten in geval van zeer ernstige gezondheidsrisico’s en bij een ingediende aanvraag tot schuldhulpverlening. Daarnaast wordt het aantal consumenten met betalingsproblemen al zoveel mogelijk beperkt door het pakket aan maatregelen dat nu wordt genomen.
De aanvullende bescherming wordt geboden, doordat de leverancier wordt verplicht om meerdere malen en op verschillende manieren, persoonlijk contact te leggen met de consument. Daarbij moet de leverancier een redelijke betalingsregeling aanbieden, waarbij een deel van de betalingen moet kunnen worden opgeschort. Uitsluitend wanneer het aantoonbaar onmogelijk is om in contact te komen met een afnemer en te komen tot een passende betalingsregeling blijft afsluiten als laatste stap mogelijk. Dit betekent dat de consument meer ruimte wordt geboden en de consument en leverancier gezamenlijk tot een passende oplossing moeten komen. Doordat de leverancier met de consument in contact blijft en daarbij de consument zoveel mogelijk ondersteunt of wijst op mogelijke financiële ondersteuning om de energierekening te betalen, wordt het (onnodig) oplopen van schulden voorkomen. Het principe is dus deze winter niet afsluiten, tenzij er sprake is van het moedwillig weigeren van iedere vorm van contact waardoor de totstandkoming van een redelijke betalingsregeling onmogelijk is

4. ***Worden er 'vroeg erop af' afspraken met energieleveranciers gemaakt, mochten bewoners betalingsachterstanden hebben?***

Alle energieleveranciers zijn sinds 1 januari 2021 vanuit de Wet gemeentelijk schuldhulpverlening (Wgs) verplicht om zowel beginnende betalingsachterstanden als aangezegde contractontbindingen door te geven aan de gemeente. Onze uitvoering van Vroegsignalering (o.a. Vroeg Eropaf door de Buurtteams) ontvangen deze meldingen en doen een hulpaanbod.

5. ***Ziet de ph ook de noodzaak om als stadsdeel snel actief en helder de inwoners te informeren over alle huidige financiële tegemoetkomingen naar aanleidingen van de stijgende energiekosten? Zo ja, hoe wil de ph dit vormgeven?***

Ja, zie ook vraag 1.

6. ***Heeft de portefeuillehouder zicht op werkzaamheden van de Fixbrigade? Duizenden woningen in Noord moeten onder handen genomen worden wat betreft isolatie. Hoeveel medewerkers van de Fixbrigade zijn werkzaam in Noord? Wat is de tijdsplanning van de Fixbrigade? Hoeveel woningen kunnen geholpen worden voor de winter 2022 zijn intrede doet? Wat gaat er gebeuren met de rest?***

De portefeuillehouder heeft zicht op de werkzaamheden van de Fixbrigade. De Fixbrigade is één van de initiatieven/maatregelen die worden genomen om Amsterdammers te ondersteunen bij energiebesparing en vormen daarmee een eerste stap in het isolatieoffensief (zie raadsinformatiebrief 'Uitwerking isolatieoffensief' van 25 oktober jl. en beantwoording vraag 7).
De voornaamste werkzaamheden van de Fixbrigade zijn het plaatsen van tochtstrippen, inbouwkaderprofielen, radiatorfolie en het goed afstellen van de CV. Daarnaast regelen zij waterzijde in.
Op dit moment werkt de Fixbrigade met 1 team in Noord.(2,5 fte en 2 stagiaires) Het aantal leerlingen groeit dus verwacht wordt dat binnenkort 2 teams actief zijn in Noord. Dat zijn dan 3 leermeesters en ongeveer 6 leerlingen.
De Fixbrigade fixt gemiddeld 5 huizen per week. Met het verwachte tweede team wordt dit hopelijk opgeschaald. Ook is de Fixbrigade in samenwerking met Ymere aan het onderzoeken of in bepaalde wijken gehele huizenblokken kunnen worden aangepakt. Dat kan wellicht wat extra volume brengen.
De Fixbrigade komt in de stadsdeelcommissie van 9 november een presentatie geven.

7. ***Is het stadsdeel naast de Fixbrigade met andere bestaande organisaties en/of stichtingen in gesprek die Noorderlingen kunnen helpen bij het isoleren van hun woning?***

De gemeente is zelf geen eigenaar van de woningen en dus kan het isolatieoffensief alleen samen met de eigenaren vorm krijgen. De gemeente werkt voor isolatie van woningen daarom samen met corporaties, commerciële en particuliere verhuurders en vve's.
Een eerste stap in het isolatieoffensief is Amsterdammer ondersteunen bij energiebesparing. De Fixbrigade is één van de initiatieven die er zijn om Amsterdammers te ondersteunen bij energiebesparing (zie raadsinformatiebrief 'Uitwerking isolatieoffensief' van 25 oktober jl.).
Naast de Fixbrigade zijn met name de volgende regelingen/organisaties actief:

- *WOON! Energiecoaches: bespaartips, gratis materiaal en installatiehulp (afspraak in te plannen door bewoners)*
- *Energiebespaarservice: Huis-aan-huis advies en installatie, kitten en ventilatiecheck*
- *Energiecoaches van buurtteam: bespaartips en gratis bespaarmateriaal*
- *Energiespreekuren van het Buurtteam*
- *Winst uit je woning*
- *Witgoed regeling: Korting op het vervangen van oude koelkasten en wasmachines*

Het stadsdeel is in gesprek met organisaties en bewoners om te onderzoeken hoe we meer Noordelingen kunnen helpen. Zie meer hierover bij vraag 8.

8. ***Kan de ph aangeven of Aanpak Noord al op korte termijn een verlichtende rol kan spelen met betrekking tot energiearmoede? En kan de ph de stadsdeelcommissie al meenemen of – en wat - Aanpak Noord in de toekomst voor rol kan spelen?***

Zoals meerdere andere partijen probeert Aanpak Noord ook een bijdrage te leveren aan de bestrijding van de isolatiearmoede.
Aanpak Noord wil een link leggen tussen de isolatieopgave en de opgaves rond werkgelegenheid, kansengelijkheid (vroegtijdig schoolverlaten & jongerenwerkloosheid), door in te zetten op scholing, werkgelegenheidsprojecten en inzet van lokale bedrijven met betrekking tot de isolatiewerkzaamheden. Dit is momenteel in voorbereiding.